

BÁO CÁO

Kết quả thực hiện kết luận phiên chất vấn và trả lời chất vấn tại Kỳ họp thứ 2 HĐND tỉnh khóa XVII của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch về việc khắc phục sai phạm trong công tác bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp các di tích trên địa bàn tỉnh Thanh Hoá từ năm 2011 đến năm 2016

Kính gửi: Hội đồng nhân dân tỉnh Thanh Hóa.

Thực hiện văn bản số 449/CV-HĐND ngày 27/6/2017 của Hội đồng nhân dân tỉnh Thanh Hóa về việc báo cáo kết quả thực hiện kết luận phiên chất vấn và trả lời chất vấn tại Kỳ họp thứ 2 HĐND tỉnh. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch xin báo cáo kết quả thực hiện kết luận phiên chất vấn và trả lời chất vấn tại Kỳ họp thứ 2 HĐND tỉnh khóa XVII, cụ thể như sau:

I. Nội dung trả lời chất vấn tại kỳ họp thứ 2 HĐND tỉnh khoá XVII

Tại văn bản số 780/CV-HĐND ngày 25/11/2016 của HĐND tỉnh Thanh Hoá về việc chuẩn bị nội dung trả lời chất vấn tại kỳ họp thứ 2 HĐND tỉnh khoá XVII, Thường trực HĐND tỉnh chuyển đến Giám đốc Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch nội dung chất vấn: *“Trong những năm qua, công tác trùng tu, tôn tạo di tích trên địa bàn tỉnh được triển khai thực hiện không theo quy hoạch, tình trạng nhiều di tích xuống cấp nghiêm trọng nhưng chưa được tu bổ, phục hồi; có di tích được hỗ trợ kinh phí thì sử dụng sai mục đích, làm sai lệch giá trị nguyên gốc của di tích; việc phát huy giá trị di tích trong tỉnh gắn với phát triển du lịch còn nhiều hạn chế. Đề nghị Giám đốc Sở Văn hoá, thể thao và Du lịch làm rõ nguyên nhân, trách nhiệm và giải pháp trong thời gian tới để khắc phục tình trạng trên”*.

Thực hiện nội dung yêu cầu của Thường trực HĐND tỉnh, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã có Báo cáo số 3258/BC-SVHTTDL ngày 02/12/2016 báo cáo các nội dung chất vấn, trả lời chất vấn tại Kỳ họp thứ 2 HĐND tỉnh khóa XVII về công tác bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp các di tích trên địa bàn tỉnh Thanh Hoá gửi tới Hội đồng nhân dân tỉnh Thanh Hoá.

II. Kết quả thực hiện những nội dung chất vấn của HĐND tỉnh tại kỳ họp thứ 2 HĐND tỉnh khoá XVII

1. Về công tác quản lý nhà nước:

Thực hiện Thông báo số 856/TB-HĐND ngày 13/12/2016 của Hội đồng nhân dân tỉnh Thanh Hóa thông báo kết luận của Chủ tịch Hội đồng nhân dân tỉnh về phiên chất vấn và xem xét việc trả lời chất vấn tại Kỳ họp thứ 2, Hội đồng nhân dân tỉnh khóa XVII; Để có cơ sở tổng hợp báo cáo kết quả với Hội đồng nhân dân tỉnh tại kỳ họp giữa năm 2017, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã:

- Ban hành văn bản số 277/SVHTTDL-DSVH ngày 13/02/2017 gửi 27 huyện, thị xã, thành phố về việc tăng cường công tác quản lý, bảo vệ và khắc phục sai phạm trong đầu tư bảo quản, tu bổ, phục hồi, chống xuống cấp di tích theo quy định của pháp luật.

- Ban hành Quyết định số 206/QĐ-SVHTTDL ngày 05/5/2017 về việc kiểm tra việc thực hiện khắc phục các sai phạm trong công tác bảo quản, phục hồi, chống xuống cấp di tích.

Tại văn bản số 277/SVHTTDL-DSVH ngày 13/02/2017, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã đề nghị UBND huyện, thị xã, thành phố tổng hợp, báo cáo đánh giá cụ thể những kết quả đạt được và tồn tại, hạn chế, giải pháp thực hiện khắc phục dứt điểm những sai phạm của từng di tích trong công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích trên địa bàn địa phương từ tháng 01/2011 đến 30/12/2016 (đặc biệt là việc xử lý dứt điểm đối với những di tích đã sai phạm, được Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổng hợp, nêu trong **Báo cáo số 3258/BC-SVHTTDL ngày 02/12/2016** và **Báo cáo số 3037/BC-SVHTTDL ngày 15/11/2016** của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch; đã được các cơ quan quản lý, chuyên môn, các phương tiện thông tin đại chúng và nhân dân kiểm tra, phát hiện); Báo cáo kết quả bằng văn bản về Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch **trước ngày 29/4/2017** để tổng hợp, báo cáo kết quả với Hội đồng nhân dân tỉnh tại kỳ họp giữa năm 2017.

Tuy nhiên, cho đến hết ngày 29/4/2017, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch mới nhận được báo cáo của **06/27** huyện, thị xã, thành phố, gồm: UBND huyện Mường Lát (Văn bản số 368/UBND-VH ngày 31/3/2017), UBND huyện Thiệu Hóa (Văn bản số 337/UBND-VHTT ngày 03/4/2017), UBND huyện Cẩm Thủy (Báo cáo số 69/BC-UBND ngày 19/4/2017), UBND huyện Triệu Sơn (Văn bản số 763/UBND-VHTT ngày 26/4/2017), UBND huyện Bá Thước (Báo cáo số 124/BC-UBND ngày 26/4/2017), UBND huyện Vĩnh Lộc (Báo cáo số 132/UBND-VHTT ngày 10/5/2017) và Báo cáo của Trung tâm bảo tồn Di sản văn hóa Thanh Hóa (Báo cáo số 114/BC-BTDSVH ngày 28/4/2017 và Báo cáo số 118/BC-BTDSVH ngày 09/5/2017).

Các huyện, thị xã, thành phố (**21/27** huyện, thị xã, thành phố) chưa báo cáo theo đề nghị của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, cụ thể là: UBND thành phố Thanh Hóa, UBND thành phố Sầm Sơn, UBND thị xã Bỉm Sơn, UBND huyện Đông Sơn, UBND huyện Quảng Xương, UBND huyện Hoằng Hóa, UBND huyện Hậu Lộc, UBND huyện huyện Hà Trung, UBND huyện Nga Sơn, UBND huyện Yên Định, UBND huyện Tĩnh Gia, UBND huyện Nông Cống, UBND huyện Ngọc Lặc, UBND huyện Thạch Thành, UBND huyện Thọ Xuân, UBND huyện Như Thanh, UBND huyện Như Xuân, UBND huyện Thường Xuân, UBND huyện Lang Chánh, UBND huyện Quan Hóa, UBND huyện Quan Sơn.

2. Kết quả thực hiện những nội dung HĐND tỉnh đã chất vấn

Trên cơ sở thực hiện chức năng quản lý nhà nước về: Văn hóa, gia đình, thể dục, thể thao, du lịch và quảng cáo ở địa phương; Kết quả kiểm tra thực tế của Thanh tra Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch; Báo cáo của Trung tâm bảo tồn Di sản

văn hóa Thanh Hóa và Báo cáo của UBND các huyện, thị xã, thành phố, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch xin báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ, giải pháp được nêu trong báo cáo tại Kỳ họp thứ 2 HĐND tỉnh khóa XVII, cụ thể như sau:

2.1. Về nội dung “Công tác trùng tu, tôn tạo di tích trên địa bàn tỉnh được triển khai thực hiện không theo quy hoạch”

a) Nội dung đã báo cáo, trả lời chất vấn:

Trước khi Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa số 32/2009-QH12 ngày 18/6/2009, Nghị định 98/2010/NĐ-CP ngày 21/09/2010 của Chính phủ về việc ban hành Quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật di sản văn hóa và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật di sản văn hóa; Nghị định số 70/NĐ-CP ngày 18/9/2012 của Chính phủ về việc Quy định thẩm quyền, trình tự, thủ tục lập, phê duyệt quy hoạch, dự án bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử - văn hoá, danh lam thắng cảnh được ban hành, có hiệu lực, việc lập quy hoạch di tích trên địa bàn tỉnh được triển khai thực hiện theo Luật Xây dựng, chưa có quy định thống nhất về quy hoạch của di tích. Hiện nay, theo Nghị định số 70/NĐ-CP ngày 18/9/2012 của Chính phủ về việc Quy định thẩm quyền, trình tự, thủ tục lập, phê duyệt quy hoạch, dự án bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử - văn hoá, danh lam thắng cảnh ban hành. Quy hoạch di tích được phân làm hai loại (tại Điều 6):

- Một là: **Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi hệ thống di tích** là quy hoạch toàn bộ di tích trên địa bàn tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương bao gồm di tích quốc gia đặc biệt, di tích quốc gia, di tích cấp tỉnh và đối tượng đã được kiểm kê di tích;

- Hai là: **Quy hoạch tổng thể bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích** là quy hoạch đối với một di tích quốc gia đặc biệt hoặc cụm di tích quốc gia, di tích cấp tỉnh tạo thành một quần thể phân bố trong cùng một khu vực địa lý, có mối quan hệ mật thiết về lịch sử, văn hóa, khoa học.

Với quy định trên đã tạo điều kiện thuận lợi cho các cơ quan chuyên môn, địa phương các cấp xác định rõ được đối tượng di tích cần và phải lập quy hoạch đề xuất, trình cấp có thẩm quyền cho phép lập, phê duyệt quy hoạch di tích theo quy định. Thời gian qua, hầu hết các di tích trọng điểm của tỉnh đã được lập và phê duyệt quy hoạch (kể từ khi Luật Di sản văn hóa có hiệu lực năm 2001) - đã lập được 14 quy hoạch và đang triển khai lập 07 quy hoạch di tích; là cơ sở để quản lý, bảo vệ và đầu tư, kêu gọi đầu tư phát huy giá trị di tích.

Nhìn chung, các chủ đầu tư và các cấp chính quyền đã tuân thủ và triển khai thực hiện việc đầu tư bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích theo đúng quy hoạch và Mặt bằng quy hoạch tổng thể của dự án đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt, như: Khu di tích lịch sử Lam Kinh, Khu di tích Đền thờ Bà Triệu, Khu di tích Phủ Trịnh, Khu di tích Lăng miếu Triệu Tường, Khu di tích lịch sử - văn hóa Hàm Rồng... Tuy nhiên, bên cạnh đó cũng còn một số quy hoạch chưa được chủ đầu tư, địa phương quản lý, triển khai thực hiện theo đúng quy hoạch được cấp có thẩm quyền phê duyệt, điển hình như:

+ Quy hoạch bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử danh lam thắng cảnh - Địa điểm khởi nghĩa Bà Triệu (Gồm núi Nưa, Đền Nưa, Am Tiên) gắn với phát triển du lịch (tỷ lệ 1/2000) huyện Triệu Sơn: Xây dựng trái phép các công trình và không tuân theo quy hoạch đã được phê duyệt (xây dựng công trình Nhà Mẫu, Lầu lục giác, trồng cây và gắn biển tên,...)

+ Quy hoạch tổng thể bảo tồn, phát huy giá trị di tích Thành Nhà Hồ và các di tích vùng phụ cận gắn với phát triển du lịch: Do yếu tố lịch sử, trong khu vực Thành nội hiện đang có nhiều hộ dân sinh sống; phần lớn các hộ gia đình có nguyện vọng, nhu cầu tách hộ cho con cái ra ở riêng và cải tạo, xây dựng mới nhà ở kiên cố trên diện tích đất của gia đình; mặt khác, do nhu cầu cuộc sống, nhân dân ở khu vực thị trấn Vĩnh Lộc và vùng phụ cận có liên quan đến khu di tích Thành Nhà Hồ huyện Vĩnh Lộc cũng có nhu cầu cải tạo, xây dựng mới nhà ở và các công trình kiến trúc kiên cố để phục vụ, nâng cao chất lượng cuộc sống. Tuy Trung tâm bảo tồn di sản Thành Nhà Hồ và các cấp chính quyền địa phương đã có nhiều cố gắng, nhưng công tác quản lý việc cải tạo, xây dựng các công trình ở vùng lõi di sản Thành Nhà Hồ và quản lý quy hoạch, cải tạo, xây dựng công trình thuộc vùng phụ cận có liên quan đến khu di sản vẫn chưa được thực hiện đảm bảo theo quy hoạch.

+ Một số quy hoạch di tích đã được phê duyệt từ lâu nhưng việc hiện thực hóa quy hoạch còn chậm, như: Quy hoạch chi tiết xây dựng Khu di tích lịch sử văn hóa và thắng cảnh Phủ Na xã Xuân Du, huyện Như Thanh.

b) Kết quả thực hiện, khắc phục:

- Hiện nay, phần lớn các Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích trên địa bàn tỉnh đã được các cấp có thẩm quyền phê duyệt còn rất chậm so với yêu cầu đặt ra, như: Quy hoạch tổng thể bảo tồn, phát huy giá trị di tích Thành Nhà Hồ và các di tích vùng phụ cận gắn với phát triển du lịch; Quy hoạch chi tiết (tỷ lệ 1/500) bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị khu di tích lịch sử lăng, miếu Triệu Tường xã Hà Long, huyện Hà Trung; Quy hoạch chi tiết bảo tồn - tôn tạo và phát huy tác dụng văn hoá lịch sử của quần thể di tích Bà Triệu xã Triệu Lộc, huyện Hậu Lộc; Quy hoạch chi tiết xây dựng Khu di tích lịch sử văn hóa và thắng cảnh Phủ Na xã Xuân Du, huyện Như Thanh; Quy hoạch bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử danh lam thắng cảnh - Địa điểm khởi nghĩa Bà Triệu (Gồm núi Nưa, Đền Nưa, Am Tiên) gắn với phát triển du lịch (tỷ lệ 1/2000) huyện Triệu Sơn; Quy hoạch tổng thể bảo tồn, tu bổ, tôn tạo và phát huy giá trị khu di tích lịch sử văn hóa Hàm Rồng - Thanh Hóa; Quy hoạch chi tiết xây dựng (tỷ lệ 1/500) dự án đầu tư xây dựng cải tạo và mở rộng chùa Yên Cát, xã Quảng Cát, thành phố Thanh Hóa,..

- Đối với Quy hoạch bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử danh lam thắng cảnh - Địa điểm khởi nghĩa Bà Triệu (Gồm núi Nưa, Đền Nưa, Am Tiên) gắn với phát triển du lịch (tỷ lệ 1/2000) huyện Triệu Sơn: Để quy hoạch di tích phù hợp với điều kiện thực tế; thuận lợi cho công tác quản lý quy hoạch, đầu tư và kêu gọi đầu tư, UBND huyện Triệu Sơn đã lập Điều chỉnh quy hoạch tổng thể bảo tồn, tu bổ, tôn tạo và phát huy giá trị Khu di tích di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh Am

Tiên, xã Tân Ninh, huyện Triệu Sơn và đã được Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa phê duyệt tại Quyết định số 2364/QĐ-UBND ngày 04/7/2016.

Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích là việc xác định phạm vi và biện pháp bảo quản, tu bổ, phục hồi các yếu tố gốc của di tích trong một khu vực xác định, định hướng tổ chức không gian các hạng mục công trình xây dựng mới, hệ thống công trình hạ tầng kỹ thuật và tạo lập môi trường cảnh quan thích hợp trong khu vực di tích. Do đó, việc triển khai thực hiện các dự án thành phần theo Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích được cấp có thẩm quyền phê duyệt phụ thuộc vào khả năng cân đối, bố trí nguồn vốn (ngân sách các cấp và nguồn huy động các nguồn hợp pháp khác), khả năng huy động các nguồn lực trong xã hội (xã hội hóa).

2.2. Về nội dung “Tình trạng nhiều di tích xuống cấp nghiêm trọng nhưng chưa được tu bổ, phục hồi”:

a) Nội dung đã báo cáo, trả lời chất vấn

Thực tế, phần lớn các di tích trên địa bàn tỉnh có kết cấu bằng vật liệu gỗ, luồng,... phải đối mặt với khí hậu nhiệt đới nóng ẩm, thiên tai bão lũ hàng năm; trải qua một thời gian dài chiến tranh nên chưa được quan tâm gìn giữ, bảo vệ và đầu tư đúng mức; không có quy hoạch, dự án tổng thể về bảo quản, tu bổ, phục hồi và phát huy giá trị di tích; việc tổ chức thực hiện bảo quản, tu bổ, phục hồi chưa đồng bộ nên các di tích đang đứng trước nguy cơ bị hủy hoại, xuống cấp...

Hàng năm, bằng nguồn vốn đầu tư của trung ương, của tỉnh và nguồn xã hội hóa, các di tích trọng điểm của tỉnh đã được đầu tư bảo quản, tu bổ, phục hồi khang trang như: Khu di tích Lam Kinh, Đền thờ Lê Hoàn, chùa Sùng Nghiêm Diên Thánh, Đền Đồng Cổ, Chùa Hoa Long và Đền thờ Trần Khát Chân, Nghè Vẹt, Đền thờ Mai An Tiêm... và nguồn kinh phí hỗ trợ chống xuống cấp của tỉnh đã phần nào ngăn chặn được sự xuống cấp và có nguy cơ sụp đổ, mai một của các di tích trên địa bàn toàn tỉnh. Tuy nhiên, do nguồn kinh phí còn hạn hẹp, mức đầu tư, hỗ trợ cho các di tích còn thấp và dàn trải nên dẫn đến một số di tích được đầu tư, hỗ trợ nhưng không đủ để thực hiện tu bổ chống xuống cấp hoàn chỉnh nên dự án bị kéo dài hơn thời gian quy định, như: Di tích Lê Thị Hiến và các bia tưởng họ Lê Thị, xã Thọ Phú, huyện Triệu Sơn; Đền thờ Nguyễn Nghi, xã Đông Thanh, huyện Đông Sơn; Di tích kiến trúc nghệ thuật Đền thờ Lý Thường Kiệt, xã Hà Ngọc, huyện Hà Trung.

b) Kết quả thực hiện, khắc phục:

- Trong thời gian từ năm 2011 đến 2016, tổng số các di tích trên địa bàn các huyện, thị xã, thành phố của Tỉnh được đầu tư bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp là: **289 di tích**, trong đó có: **170 di tích** được nhà nước đầu tư, hỗ trợ một phần kinh phí; **119 di tích** được đầu tư bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp bằng nguồn xã hội hóa và các nguồn huy động hợp pháp khác.

- Về hỗ trợ kinh phí tu bổ chống xuống cấp di tích: Căn cứ Điều 24 Quy định quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa ban hành kèm theo Quyết định số 2060/2013/QĐ-UBND ngày 17/6/2013 của UBND tỉnh Thanh Hóa; Thực tế tình

hình phân bổ kinh phí hỗ trợ chống xuống cấp cho các di tích trên địa bàn tỉnh trong những năm vừa qua (phân bổ kinh phí hỗ trợ chống xuống cấp di tích còn thấp và dàn trải) và hiệu quả thực hiện chống xuống cấp các di tích. Nhằm khắc phục tình trạng trên, từ đầu năm 2017, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã chủ động phối hợp với: Ban Văn hóa - Xã hội (HĐND tỉnh), Sở Tài chính, Sở Kế hoạch và Đầu tư, Sở Xây dựng bàn bạc, thống nhất phương án trình UBND tỉnh và HĐND tỉnh xem xét, phê duyệt hỗ trợ chống xuống cấp trên địa bàn tỉnh, với mục đích đầu tư, hỗ trợ để cho các địa phương có đủ điều kiện thực hiện việc chống xuống cấp di tích (di tích gốc), đảm bảo cho di tích tồn tại lâu dài, phát huy giá trị.

2.3. Về nội dung “Có di tích được hỗ trợ kinh phí thì sử dụng sai mục đích, làm sai lệch giá trị nguyên gốc của di tích”:

a) Nội dung đã báo cáo, trả lời chất vấn

Hàng năm, các di tích được UBND tỉnh quyết định hỗ trợ kinh phí tu bổ chống xuống cấp đã được các địa phương (Chủ đầu tư) tổ chức thực hiện đầu tư theo đúng trình tự quy định của pháp luật và mục tiêu, nội dung được hỗ trợ. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã giao Thanh tra Sở thực hiện việc kiểm tra công tác tu bổ chống xuống cấp các di tích bằng nguồn kinh phí hỗ trợ của tỉnh và các nguồn khác. Qua kiểm tra cho thấy, bên cạnh nguồn kinh phí được tỉnh hỗ trợ, các Chủ đầu tư đã xã hội hóa, huy động các nguồn vốn hợp pháp khác để cùng với nguồn hỗ trợ của Tỉnh thực hiện việc tu bổ chống xuống cấp di tích; các di tích được tu bổ chống xuống cấp theo đúng hồ sơ thiết kế được cơ quan chuyên môn, cấp có thẩm quyền thẩm định, thỏa thuận và phê duyệt.

Bên cạnh các di tích thực hiện tốt việc tu bổ chống xuống cấp di tích, cũng còn một số Chủ đầu tư và chính quyền địa phương có tư tưởng muốn tu bổ, bảo quản, phục hồi di tích với xu hướng hoành tráng, rộng lớn hơn, không quan tâm đến yếu tố gốc của di tích, như:

+ Chùa Đô Mỹ, xã Hà Tân, huyện Hà Trung: Từ năm 2014 đến nay – Nhà Tam Bảo được cơ quan chuyên môn thẩm định thỏa thuận tu bổ theo nguyên trạng – Nhà 03 gian hai dĩ theo kiểu Thu hồi bút đốc, khung cột bằng gỗ, nhưng Chủ đầu tư đã tự ý xây dựng công trình 05 gian theo kiểu Bốn mái cong bằng bê tông cốt thép - hiện đã xây xong phần móng và cột,... khi chưa được cơ quan chuyên môn, cấp có thẩm quyền cho phép theo quy định.

+ Chùa Hàn Sơn, xã Nga Điền, huyện Nga Sơn: Năm 2016, đầu tư phục hồi, tôn tạo di tích không tuân thủ theo Mặt bằng quy hoạch - Hạng mục Hồ bán nguyệt xây dựng phía trong Tam quan sai vị trí, theo mặt bằng tổng thể, Hồ bán nguyệt nằm phía ngoài Tam quan; Hạng mục nhà khách theo thiết kế là thu hồi bút đốc, thực tế xây hai mái hiên trước đồ bằng và sai vị trí theo quy hoạch; Xây dựng Nhà Tổ, nhà Mẫu mà không lập hồ sơ thiết kế trình các cơ quan chuyên môn, cấp có thẩm quyền thẩm định, phê duyệt);

+ Di tích quốc gia Đền thờ Hoàng Bùi Hoàn, huyện Quảng Xương - trong quá trình triển khai thực hiện dự án theo hồ sơ thiết kế được cấp có thẩm quyền phê duyệt, nhân dân khu vực và dòng họ không đồng thuận, nên chính quyền địa

phương phải xin điều chỉnh thiết kế nhiều lần đối với hạng mục Công và Nhà che bia. Dẫn đến việc tu bổ di tích, giải ngân, quyết toán nguồn kinh phí hỗ trợ tu bổ chống xuống cấp di tích không đảm bảo thời gian quy định.

+ Di tích Bia và Đền thờ Trịnh Khả, huyện Vĩnh Lộc dùng kinh phí được hỗ trợ để xây tường rào, di tích gốc cần bảo quản, tu bổ, phục hồi theo dự án đã được phê duyệt không thực hiện, dẫn đến tình trạng đầu tư không hiệu quả.

+ Thời gian thi công tu bổ, phục hồi di tích còn kéo dài do thiếu vốn như: Nhà cổ họ Lê Xuân (Xuân Thành, Thọ Xuân), đền thờ Lý Thường Kiệt (huyện Hà Trung),...;

- Còn có di tích được hỗ trợ bằng kinh phí chống xuống cấp để sử dụng vào việc trả nợ cũ, như: Đền thờ Lê Thị Hoa (xã Nga Thiện, Huyện Nga Sơn); Đền thờ Trần Khát Chân và chùa Hoa Long (xã Vĩnh Thịnh, huyện Vĩnh Lộc),...

b) Kết quả thực hiện, khắc phục:

Căn cứ kết quả kiểm tra việc thực hiện khắc phục những sai phạm trong bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp di tích tại một số địa phương (theo Quyết định số 206/QĐ-SVHTTDL ngày 05/5/2017 của Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch):

- Số di tích kiểm tra: 07 di tích

- Kết quả thực tế:

* Đối với cụm di tích Am Tiên - Đền Nưa xã Tân Ninh, huyện Triệu Sơn:

Theo Văn bản chỉ đạo số 8043/UBND-VX ngày 08/10/2013 của UBND tỉnh Thanh Hóa về công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích danh lam thắng cảnh - địa điểm khởi nghĩa Bà Triệu, xã Tân Ninh, huyện Triệu Sơn, cụm di tích này có các sai phạm và yêu cầu địa phương phải thực hiện khắc phục gồm:

+ Đối với di tích Am Tiên: Xây dựng hạng mục đền Mẫu, hạng mục lầu lục giác, tiếp nhận tượng Phật địa mẫu (đặt trong lầu lục giác), xây dựng lầu hóa vàng không tuân thủ quy định của pháp luật về Di sản văn hóa, các trình tự, thủ tục về quy hoạch, xây dựng trình cấp có thẩm quyền phê duyệt.

+ Đối với di tích Đền Nưa: Bảo quản, tu bổ hạng mục Tam quan không đảm bảo yếu tố nguyên gốc theo quy định của pháp luật và ý kiến chỉ đạo của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch; tiếp nhận tượng voi và quan tượng đưa vào không gian di tích chưa phù hợp, chưa đúng quy định của pháp luật.

Thực hiện khắc phục các sai phạm: UBND huyện Triệu Sơn đã lập Điều chỉnh quy hoạch tổng thể bảo tồn, tu bổ, tôn tạo và phát huy giá trị Khu di tích di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh Am Tiên, xã Tân Ninh, huyện Triệu Sơn và đã được Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa phê duyệt tại Quyết định số 2364/QĐ-UBND ngày 04/7/2016.

Những việc địa phương chưa thực hiện khắc phục gồm:

+ Đối với di tích Am Tiên: Chưa tháo dỡ hạng mục Lầu lục giác, chưa đưa tượng Phật Địa Mẫu đặt tại Lầu lục giác ra khỏi di tích, chưa di chuyển lầu hóa vàng đến vị trí thích hợp.

+ Đối với di tích Đền Nưa:

Hạng mục Tam quan: Chủ đầu tư đã tiếp thu, đổi màu sơn của công trình từ màu sơn Vàng sang màu Ghi sáng. Tuy nhiên, việc thực hiện bảo quản, tu bổ và khắc phục trên vẫn chưa đảm bảo nguyên tắc bảo tồn tối đa các yếu tố nguyên gốc của di tích theo quy định của pháp luật và ý kiến chỉ đạo, thỏa thuận tại Văn bản số 4288/BVHTTDL-DSVH ngày 30/11/2012 của Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch. Chủ đầu tư đã không sử dụng tối đa các biện pháp kỹ thuật như: gắn chấp, gia cố để giữ lại tối đa những họa tiết, hoa văn trang trí trên cổng cũng như trên mái của công trình.

Tượng voi và quản tượng do nhân dân cung tiến đặt trong khuôn viên di tích (đúc bằng chất liệu xi măng): Vẫn nguyên hiện trạng như tại thời điểm kiểm tra năm 2013.

* Đối với di tích Đền Quân Thanh, xã Khuyến Nông, huyện Triệu Sơn

Các sai phạm trong công tác tu bổ, tôn tạo di tích này bao gồm:

- Hệ thống cửa theo thiết kế là thượng song hạ bản nhưng địa phương làm cửa bức bàn, không đúng với thiết kế đã được phê duyệt.
- Bậc thềm theo thiết kế là đá nguyên khối đục nhám, thực tế ốp đá nhẵn, có lười bậc.
- Bờ nóc, bờ chày và trang trí một số hoa văn trên cột nanh chưa đúng với thiết kế.
- Xây dựng một nhà bia công đức không có trong hồ sơ thiết kế.
- Phía trước Đền làm hệ thống mái tôn che khuất mặt tiền của Đền.
- Sân Đền đặt hệ thống bàn, ghế đá.

Tại thời điểm kiểm tra, địa phương chưa thực hiện việc khắc phục các sai phạm nêu trên.

* Đối với di tích chùa Thiên Nhiên, xã Hoàng Lộc, huyện Hoàng Hóa

Năm 2012, Đoàn kiểm tra của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa kiểm tra tại di tích này và yêu cầu khắc phục những sai phạm sau:

- Trên nóc nhà thờ Tổ trang trí đắp mặt bát quái.
- Đầu nóc nhà Tổ đắp kim nóc.
- Trên bờ nóc nhà Mẫu đắp lưỡng long châu mặt nguyệt.

Phần trang trí của hai hạng mục không có trong hồ sơ thiết kế.

Đến thời điểm kiểm tra hiện tại, địa phương chưa khắc phục các sai phạm nêu trên.

* Đối với di tích Đền thờ Trình Minh, xã Hà Châu, huyện Hà Trung

Năm 2012, Đoàn kiểm tra của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa kiểm tra tại di tích này có sai phạm sau: Trên bờ nóc Đền đắp lưỡng long châu bát quái không đúng với thiết kế đã được phê duyệt (được thỏa thuận, phê duyệt là Lưỡng long châu Nguyệt).

Đến thời điểm kiểm tra địa phương đã thực hiện việc khắc phục sai phạm nêu trên.

* Đối với di tích chùa Đô Mỹ, xã Hà Tân, huyện Hà Trung

Chùa Đô Mỹ, xã Hà Tân, huyện Hà Trung có sai phạm sau: Nhà chùa tự ý xây dựng công trình Tam Bảo 5 gian theo kiểu 4 mái cong bằng bê tông cốt thép không theo thỏa thuận thiết kế đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt (hạng mục Tam bảo

Chùa Đô Mỹ 3 gian, hồi thu bát đốc). Hạng mục công trình nhà Tam bảo hiện đã xong phần thô gồm: Các cấu kiện của công trình như hệ thống cột trong và ngoài hiên, các vì kèo, khung mái, tường bao công trình.

Tại thời điểm kiểm tra, công trình đang tạm ngừng thi công do yêu cầu của các cơ quan có thẩm quyền. Theo nhà Chùa và địa phương cho biết nhà Chùa đang thuê lập lại hồ sơ thiết kế theo hiện trạng đã thi công tu bổ để trình cấp có thẩm quyền phê duyệt mới tiếp tục tu bổ di tích.

* Đối với di tích Đền Chín Giếng, thị xã Bim Sơn

Các sai phạm tồn tại từ trước bao gồm:

- Lập cung thờ về phía Nam đường - phía trước đền Chín Giếng, sát cạnh suối Chín Giếng.

- Đưa hai linh vật vào đặt hai bên cột nanh trước đền Chín Giếng (sư tử đá).

- Vệ sinh môi trường khu vực suối giếng chưa đảm bảo.

Kết quả kiểm tra cho thấy:

- Mặt bằng quy hoạch xây dựng bảo tồn, tôn tạo di tích tỉ lệ 1/500 của di tích đã được Chủ tịch UBND thị xã Bim Sơn phê duyệt ngày 30/8/2007 trên cơ sở thỏa thuận tại văn bản số 2235/BVHTT-DSVH ngày 20/6/2007 của Bộ Văn hóa - Thông tin và thẩm định của Sở xây dựng Thanh Hóa ngày 21/9/2007.

- Vệ sinh môi trường: Tại thời điểm kiểm tra khu vực Suối Giếng không có xả rác thải, đáy giếng sạch sẽ, nguồn nước trong. Dòng chảy con suối đã được địa phương khơi thông, sạch sẽ không có rác thải, không có các cây cỏ dại mọc. Tuy nhiên khu vực suối Chín Giếng vẫn có tình trạng các hộ dân sinh sống ở đây xả thải nước sinh hoạt.

- Lập cung thờ trái phép phía Nam đường - phía trước đền Chín Giếng, sát cạnh suối Chín Giếng. Theo hồ sơ khoa học di tích đền Chín Giếng về đất đai di tích khoanh vùng khu vực suối Chín Giếng là thuộc khu vực I, nhưng diện tích đất này là của các hộ dân sử dụng trước thời điểm lập hồ sơ xếp hạng di tích, địa phương chưa thu hồi, giải phóng mặt bằng bàn giao cho di tích.

- Hai linh vật vẫn còn hiện diện trước đền Chín giếng.

Đến thời điểm kiểm tra địa phương vẫn chưa khắc phục được các sai phạm; Chưa đưa hai linh vật sư tử đá ra khỏi di tích; chưa có biện pháp xử lý tổ chức hoạt động tín ngưỡng tại cung thờ xây dựng trái phép sát cạnh suối Chín Giếng; chưa có phương án bố trí, quản lý kinh doanh dịch vụ cho nhân dân khu vực trước Đền Chín Giếng, giải phóng mặt bằng trả lại diện tích khu vực bảo vệ I di tích.

* Đối với di tích Đền Thờ Đê Lĩnh, phường Trung Sơn, thành phố Sầm Sơn

Năm 2013, qua kiểm tra tu bổ, tôn tạo đền Thờ Đê Lĩnh có sai phạm sau: Địa phương đã tự ý sơn hệ thống cửa nhà Trung đường sơn màu đỏ tươi khi chưa được cấp có thẩm quyền cho phép, không phù hợp với công trình di tích.

Kết quả kiểm tra cho thấy địa phương đã khắc phục sai phạm trên, thực hiện việc sơn lại theo yêu cầu của Đoàn kiểm tra năm 2012.

* Đối với Di tích Bia và Đền thờ Trịnh Khả, huyện Vĩnh Lộc

- Tình hình triển khai thực hiện dự án đã được phê duyệt:

+ Dự án đầu tư xây dựng công trình: Tu bổ, tôn tạo di tích lịch sử - văn hoá Đền và Bia ký Trịnh Khả, xã Vĩnh Hoà, huyện Vĩnh Lộc được Bộ Văn hoá Thể thao và Du lịch thẩm định, thoả thuận tại Văn bản số 4547/BVHTTDL-DSVH ngày 30/12/2009, Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hoá phê duyệt dự án tại Quyết định số 2376/QĐ-UBND ngày 08/7/2010 với tổng mức đầu tư là **9.874,0 triệu đồng (Chín tỷ tám trăm bảy mươi bốn triệu đồng)**, nguồn vốn đầu tư: Vốn Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hoá, vốn ngân sách địa phương và các nguồn huy động hợp pháp khác (công đức, tài trợ của các tổ chức, cá nhân hảo tâm trong và ngoài nước).

+ Ngày 17/8/2011, Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hoá phê duyệt kế hoạch đầu tư dự án đầu tư xây dựng công trình: Tu bổ, tôn tạo di tích lịch sử - văn hoá Đền và Bia ký Trịnh Khả, xã Vĩnh Hoà, huyện Vĩnh Lộc tại Quyết định số 2692/QĐ-UBND.

+ Ngày 10/12/2015, Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hoá phê duyệt điều chỉnh tổng mức đầu tư dự án đầu tư xây dựng công trình: Tu bổ, tôn tạo di tích lịch sử - văn hoá Đền và Bia ký Trịnh Khả, xã Vĩnh Hoà, huyện Vĩnh Lộc tại Quyết định số 5182/QĐ-UBND. Theo quyết định, tổng mức đầu tư điều chỉnh là **12.043 triệu đồng (Mười hai tỷ không trăm bốn mươi ba triệu đồng)**.

Thực hiện quyết định phê duyệt dự án của Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hoá (Quyết định số 2376/QĐ-UBND ngày 08/7/2010), UBND huyện Vĩnh Lộc đã chỉ định nhà thầu lập Thiết kế bản vẽ thi công và dự toán. Ngày 17/01/2011, Chủ tịch UBND huyện Vĩnh Lộc đã phê duyệt Thiết kế bản vẽ thi công và dự toán công trình: Tu bổ, tôn tạo di tích lịch sử - văn hoá Bia và Đền thờ Trịnh Khả, xã Vĩnh Hoà, huyện Vĩnh Lộc tại Quyết định 73/QĐ-UBND. Tuy nhiên, hồ sơ Thiết kế bản vẽ thi công này chưa được Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch thẩm định, thoả thuận theo quy định hiện hành của pháp luật. Theo hồ sơ Thiết kế bản vẽ thi công được phê duyệt (tại Quyết định 73/QĐ-UBND ngày 17/01/2011 của Chủ tịch UBND huyện Vĩnh Lộc), Chủ tịch UBND huyện Vĩnh Lộc đã phê duyệt chỉ định thầu xây lắp hạng mục: Xây dựng công chính, công trình phụ trợ, hạ tầng kỹ thuật thuộc công trình Tu bổ, tôn tạo di tích lịch sử - văn hoá Đền - Bia ký Trịnh Khả, xã Vĩnh Hoà, huyện Vĩnh Lộc (tại Quyết định số 1151/QĐ-UBND ngày 13/10/2011).

Qua quản lý, theo dõi và kiểm tra hiện trạng di tích, Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch được biết UBND huyện Vĩnh Lộc mới chỉ thực hiện đầu tư xây dựng được hạng mục Tường rào khu di tích (thuộc gói thầu số 5 theo Quyết định số 2692/QĐ-UBND ngày 17/8/2011 của Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hoá). Tuy nhiên, hạng mục tường rào của di tích đã được xây dựng không tuân thủ theo đúng thiết kế cơ sở của Dự án đã được phê duyệt.

- *Tình hình triển khai thực hiện Điều chỉnh dự án tu bổ, tôn tạo di tích LSVH Quốc gia Bia và đền thờ Trịnh Khả, xã Vĩnh Hòa, huyện Vĩnh Lộc:*

Ngày 26/4/2016, Văn phòng Tỉnh ủy có văn bản số 526-CV-VPTU thông báo ý kiến chỉ đạo của Thường trực Tỉnh ủy tỉnh Thanh Hóa về việc tu bổ, tôn tạo di tích lịch sử văn hóa quốc gia Bia ký và Đền thờ Trịnh Khả tại xã Vĩnh Hòa, huyện Vĩnh Lộc; Ngày 05/5/2017, Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa có văn bản số

4398/UBND-VX về việc tu bổ, tôn tạo di tích lịch sử văn hóa quốc gia Bia ký và Đền thờ Trịnh Khả tại xã Vĩnh Hòa, huyện Vĩnh Lộc, tại công văn, Chủ tịch UBND tỉnh giao UBND huyện Vĩnh Lộc lập điều chỉnh dự án và trình duyệt theo quy định.

Thực hiện chỉ đạo của Thường trực Tỉnh ủy tỉnh Thanh Hóa và Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa, UBND huyện Vĩnh Lộc đã lập xong Điều chỉnh dự án tu bổ, tôn tạo di tích LSVH Quốc gia Bia và đền thờ Trịnh Khả, xã Vĩnh Hòa, huyện Vĩnh Lộc và đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch thẩm định, thoả thuận tại Văn bản số 4471/BVHTTDL-DSVH ngày 03/11/2016. Điều chỉnh dự án tu bổ, tôn tạo di tích LSVH Quốc gia Bia và đền thờ Trịnh Khả, xã Vĩnh Hòa, huyện Vĩnh Lộc gồm các nội dung:

+ Về phạm vi khu vực bảo vệ di tích: Phạm vi bảo vệ di tích với tổng diện tích là 52 ha (gồm toàn bộ núi Cầu và Phương án tổng mặt bằng di tích thuộc điều chỉnh dự án).

+ Về dự án: Điều chỉnh dự án tu bổ, tôn tạo di tích LSVH Quốc gia Bia và đền thờ Trịnh Khả, xã Vĩnh Hòa, huyện Vĩnh Lộc với Phương án tổng mặt bằng di tích có diện tích 1,41 ha, gồm các hạng mục, như: Tôn tạo Đền chính, tả vu, hữu vu, nhà bia, cổng chính; xây dựng mới hồ nước, nhà trông xe + vệ sinh, cổng sau, nhà hóa vàng, bãi để xe, biển giới thiệu di tích, bến sông, kè sông, tường rào, đường dạo trên núi.

Hiện nay, UBND huyện Vĩnh Lộc đang trình Tỉnh ủy, UBND tỉnh xem xét, phê duyệt chủ trương đầu tư theo quy định hiện hành của pháp luật, làm cơ sở triển khai thực hiện các công việc tiếp theo.

* Đối với di tích Đền thờ Lý Thường Kiệt, xã Hà Ngọc, huyện Hà Trung:

- Tình hình triển khai thực hiện chống xuống cấp di tích

Từ năm 2010, di tích đền thờ Lý Thường Kiệt là một trong những di tích đã được Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đồng ý cho lập dự án, xác định lộ trình đầu tư báo cáo Bộ xem xét, bố trí vốn Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa hàng năm để thực hiện (tại Thông báo số 711/TB-BVHTTDL ngày 09/3/2010 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về kết luận của Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hoàng Tuấn Anh tại buổi làm việc với UBND tỉnh Thanh Hóa). Ngày 04/01/2010, Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa đã có Quyết định số 17/QĐ-UBND về việc phê duyệt chủ trương lập Dự án đầu tư bảo quản, tu bổ, phục hồi, tôn tạo và phát huy giá trị di tích Đền thờ Lý Thường Kiệt, xã Hà Ngọc, huyện Hà Trung. Thực hiện quyết định của Chủ tịch UBND tỉnh, UBND huyện Hà Trung (Chủ đầu tư) đã triển khai lập xong dự án, nhưng dự án chưa được phê duyệt do nguyên nhân khách quan.

Hiện nay, di tích đền thờ Lý Thường Kiệt bị xuống cấp nghiêm trọng, các cấu kiện kiến trúc gỗ như hệ cột, vì kèo, xà, bẩy, kẻ, kết cấu đỡ mái,... đều trong tình trạng bị mục mại, mối mọt xâm hại; mái ngói bị gãy, vỡ gây dột, nền nhà bị ẩm mốc,... UBND huyện Hà Trung đã có nhiều biện pháp bảo vệ khẩn cấp các

hạng mục bị xuống cấp của đền thờ, đặc biệt là phần mái của Tiền đường bằng các vật liệu sẵn có của địa phương.

Trước hiện trạng xuống cấp của di tích, theo đề nghị của UBND huyện Hà Trung và Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, ngày 11/7/2014, Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hoá đã có Văn bản số 5987/UBND-VX cho phép UBND huyện Hà Trung lập Báo cáo tu sửa cấp thiết di tích Đền thờ Lý Thường Kiệt bằng nguồn kinh phí hỗ trợ chống xuống cấp các di tích lịch sử do tình quản lý.

Thực hiện chủ trương của UBND tỉnh Thanh Hóa, UBND huyện Hà Trung đã lập và phê duyệt Báo cáo Tu sửa cấp thiết di tích Đền thờ Lý Thường Kiệt (Tiền bái và Hậu cung) theo quy định của pháp luật hiện hành. Tuy nhiên, sau khi hạ giải phần mái (theo Báo cáo tu sửa cấp thiết di tích được phê duyệt), đã phát sinh nhiều vấn đề liên quan đến kết cấu và an toàn của công trình mà trong quá trình khảo sát lập hồ sơ tu sửa cấp thiết di tích chưa tính toán và lường hết, như: Toàn bộ hệ khung vì của đền thờ đã bị xô lệch - nghiêng từ 15 đến 23 độ; các cấu kiện kiến trúc của công trình đã bị mục mại, mềm, mủn phần mọng; chân cột và hống cột bị mối mọt, nứt vỡ, một số cây cột đã bị mối đục dọc thân hỏng hoàn toàn, không còn đủ khả năng liên kết, chịu lực; một số xà bị mối đục dọc thân, mục mại hai đầu; hệ tường bao bị nứt do móng bị sụt lún,...

Từ thực tế xuống cấp nghiêm trọng của di tích, UBND huyện Hà Trung đã tạm dừng thi công, giữ nguyên hiện trạng (nếu thực hiện việc tu sửa cấp thiết di tích thì công trình không thể tồn tại được lâu dài, sẽ không ngăn chặn được di tích khỏi bị sập đổ, hủy hoại và gây lãng phí trong đầu tư). Trước thực tế trên, UBND tỉnh Thanh Hóa đề nghị Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch thống nhất chủ trương cho tu bổ toàn diện di tích Đền thờ Lý Thường Kiệt, hạng mục Đền thờ, gồm: Tiền bái và Hậu cung (tại Văn bản số 14377/UBND-VX ngày 13/12/2016). Ngày 18/01/2017, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã có Văn bản số 211/BVHTTDL-DSVH về việc thỏa thuận chủ trương tu bổ, tôn tạo di tích Đền thờ Lý Thường Kiệt, tỉnh Thanh Hóa.

Thực hiện chủ trương của UBND tỉnh Thanh Hóa và Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, hiện nay, UBND huyện Hà Trung (Chủ đầu tư) đang triển khai lập và trình duyệt dự án theo quy định hiện hành của pháp luật, làm cơ sở triển khai thực hiện các công việc tiếp theo. Đồng thời, ngày 22/6/2017, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch có Tờ trình số 1581/TTr-SVHTTDL về việc đề nghị phê duyệt đánh sách và nội dung hỗ trợ kinh phí tu bổ, chống xuống cấp các di tích trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa năm 2017 trình UBND tỉnh Thanh Hóa và đã được UBND tỉnh Thanh Hóa trình Thường trực HĐND tỉnh xem xét, phê duyệt tại Tờ trình số 94/TTr-UBND ngày 28/6/2017, trong đó có di tích Đền thờ Lý Thường Kiệt, là di tích được đề nghị hỗ trợ kinh phí đầu tư có trọng điểm.

2.4. "Việc phát huy giá trị các di tích trong tỉnh gắn với phát triển du lịch còn nhiều hạn chế":

Các di tích trên địa bàn tỉnh chủ yếu thuộc loại hình lịch sử - văn hóa, bao gồm các loại di tích: Nghè, chùa, đền thờ danh nhân, nhà thờ họ....., chỉ có giá trị ảnh hưởng trong phạm vi hẹp, cộng đồng làng, xã, dòng họ. Nhiều di tích lịch sử

cách mạng mang dấu ấn các sự kiện lịch sử, cách mạng của từng thời kỳ của lịch sử dân tộc, địa phương; là nơi bảo tồn, lưu giữ các giá trị lịch sử - văn hóa mang tính giáo dục truyền thống, có quy mô nhỏ và không hoặc ít mang tính chất tâm linh tín ngưỡng dân gian. Do đó, việc phát huy giá trị các di tích gắn với phát triển du lịch hiệu quả chưa cao. Một số di tích lịch sử, mang yếu tố tín ngưỡng dân gian có quy mô, phạm vi ảnh hưởng rộng lớn như: Lam Kinh, Thành Nhà Hồ, Đền thờ Bà Triệu, Thái Miếu Nhà Hậu Lê, Đền Đồng Cổ, lăng miếu Triệu Tường, Phủ Trịnh, Đền Sòng và Đền Chín Giếng, Đền Cô Bơ, Đền thờ Trần Hưng Đạo, Đền Phó Cát, Đền thờ Mai An Tiêm, chùa Sùng Nghiêm Diên Thánh, chùa Giáng (Chùa Tường Vân), Đền Cầm Bá Thước và Bà chúa Thượng Ngàn, Phủ Na, Đền Độc Cước- Cô Tiên, Đền Trần Hưng Đạo, Địa điểm khởi nghĩa Bà Triệu (gồm Núi Nưa, Đền Nưa, Am Tiên) ... đã bước đầu được đầu tư cơ bản nhưng việc phát huy giá trị di tích gắn với phát triển du lịch cũng chưa đạt được hiệu quả mong muốn.

Xác định bảo tồn và phát huy giá trị các di tích gắn với phát triển du lịch là một trong những thế mạnh của tỉnh Thanh Hóa - là tỉnh giàu tiềm năng, trong những năm gần đây, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tham mưu cho các cấp có thẩm quyền cho triển khai lập và phê duyệt quy hoạch các di tích danh lam thắng cảnh để làm cơ sở quản lý, kêu gọi các nhà đầu tư bảo tồn di tích gắn với phát triển du lịch, như:

- + Quy hoạch tổng thể bảo tồn, phát huy giá trị di tích Thành Nhà Hồ và các di tích vùng phụ cận gắn với phát triển du lịch;

- + Quy hoạch phân khu tỷ lệ 1/2000 khu du lịch Lam Kinh;

- + Quy hoạch chi tiết xây dựng tỷ lệ 1/2000 khu du lịch sinh thái Bản Nang Cát - Thác Ma Hao xã Trí Nang, huyện Lang Chánh,

- + Quy hoạch chi tiết xây dựng tỷ lệ 1/2000 Khu du lịch suối cá Cầm Lương, huyện Cầm Thủy;

- + Quy hoạch tổng thể di tích quốc gia đặc biệt Hang Con Mong, huyện Thạch Thành, tỉnh Thanh Hóa

- + Quy hoạch phân khu khu du lịch Thác Hiêu, xã Cổ Lũng, huyện Bá Thước;

- + Quy hoạch phân khu khu du lịch Thác Muôn, xã Điền Quang, huyện Bá Thước;

- + Quy hoạch phân khu khu du lịch Thác Voi - Đền Phó Cát, xã Thành Vân, huyện Thạch Thành;...

Hy vọng, với những quy hoạch được phê duyệt, cùng với sự nỗ lực của ngành văn hóa, Thể thao và Du lịch, cùng các cấp, các ngành địa phương liên quan, việc kêu gọi các nhà đầu tư đầu tư theo quy hoạch được phê duyệt sẽ góp phần cho công tác bảo quản, tu bổ, phục hồi, phát huy giá trị di tích gắn với phát triển du lịch sẽ đạt được kết quả như mong muốn, khơi dậy và phát triển được tiềm năng, lợi thế du lịch của tỉnh nhà.

III. Nguyên nhân:

1. Nguyên nhân khách quan:

- Thanh Hóa, là một trong những tỉnh có nhiều di tích lịch sử - văn hóa, với 1.535 di tích, trong đó có 804 di tích đã được xếp hạng các cấp (Di sản văn hoá thế

giới, Quốc gia đặc biệt, quốc gia và cấp tỉnh), nhưng phần lớn các di tích đều đã và đang trong tình trạng bị xuống cấp, mai một, nhiều di tích đã trở thành phế tích.

- Hàng năm, bằng nguồn kinh phí hỗ trợ chống xuống cấp của tỉnh đã phần nào ngăn chặn được sự xuống cấp và có nguy cơ sụp đổ, mai một của các di tích trên địa bàn toàn tỉnh. Tuy nhiên, do nguồn kinh phí còn hạn hẹp, mức hỗ trợ các di tích còn thấp, dần trải nên dẫn đến một số di tích được hỗ trợ nhưng không đủ để thực hiện tu bổ chống xuống cấp hoàn chỉnh hạng mục chính của di tích nên việc chống xuống cấp các di tích thường bị kéo dài hơn thời gian quy định;

- Trình tự và thủ tục thẩm định, thoả thuận và phê duyệt hồ sơ thiết kế bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích phải thực hiện theo quy định của Luật Di sản văn hoá, Luật đầu tư, Luật Xây dựng, Luật Đấu thầu và phải qua nhiều cơ quan chuyên môn thẩm định,...; Mặt khác, các dự án bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích chủ yếu phụ thuộc vào khả năng huy động xã hội hoá và các nguồn vốn hợp pháp khác để thực hiện nên thời gian kéo dài.

- Việc đầu tư cho hạ tầng du lịch còn dần trải, thiếu đồng bộ và chưa tạo thành một sản phẩm du lịch hoàn chỉnh; công tác xúc tiến, quảng bá du lịch còn hạn chế, thiếu một chiến lược tổng thể. Cơ sở vật chất du lịch còn nghèo; chương trình du lịch văn hóa - lịch sử chưa được triển khai mạnh mẽ; sản phẩm du lịch chưa đa dạng; việc xây dựng nguồn lực du lịch chưa được đầu tư đúng mức.

- Công tác kết nối các di tích với cung đoạn của du lịch chưa được quan tâm đúng mức, thiếu chuyên nghiệp, mang tính mùa vụ.

- Nhận thức về vị trí kinh tế du lịch di tích của một số cấp ủy, chính quyền còn đơn giản, nguồn nhân lực về du lịch có chất lượng cao còn yếu và thiếu.

2. Nguyên nhân chủ quan:

- Việc tuyên truyền, phổ biến các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về di sản văn hoá chưa được quan tâm đúng mức. Một số lãnh đạo ở địa phương chưa nhận thức đầy đủ tầm quan trọng của di tích và những yêu cầu khoa học trong bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích dẫn đến việc ứng xử đối với di tích còn hạn chế.

- Sự phối hợp liên ngành giữa các cơ quan, các địa phương và cộng đồng trong hoạt động bảo quản, tu bổ, phục hồi và phát huy giá trị di tích chưa đồng bộ, chặt chẽ.

- Việc quản lý di tích còn lỏng lẻo, phần lớn làm theo theo kiểu “khoán trắng” cho Thủ nhang, Thủ từ, hoặc Trụ trì trực tiếp tại di tích.

- Hiện vẫn có nơi, có lúc chức năng giám sát của cơ quan chuyên môn không được đề cao, nhiều khi chỉ là hình thức; Có nơi hồ sơ thiết kế bảo quản, tu bổ, phục hồi đã có được cơ quan chuyên môn thẩm định và cấp có thẩm quyền phê duyệt, nhưng khi thực hiện đã tự ý thay đổi mà không báo cáo với cấp có thẩm quyền; việc phụ (*như tường rào, cổng vào*) thì làm, việc chính cần tu sửa không làm dẫn đến tình trạng đầu tư không hiệu quả,...

- Đội ngũ cán bộ làm công tác quản lý di sản từ tỉnh đến địa phương mỏng, năng lực còn hạn chế. Nhiều huyện, xã, cán bộ phụ trách về lĩnh vực di sản văn

hoá không bố trí người được đào tạo đúng chuyên ngành, hoặc chỉ được đào tạo bằng cách qua một vài lớp tập huấn, do đó không đủ năng lực, trình độ để hướng dẫn chuyên môn cho công tác quản lý, bảo vệ, phát huy giá trị di tích, nhất là công tác phục hồi, tu bổ chống xuống cấp di tích.

- Cơ sở vật chất du lịch còn nghèo nàn; chương trình du lịch văn hóa - lịch sử chưa được triển khai mạnh mẽ; sản phẩm du lịch chưa đa dạng; việc xây dựng nguồn lực du lịch chưa được đầu tư đúng mức.

IV. Trách nhiệm và nhiệm vụ, giải pháp trong thời gian tới

1. Trách nhiệm:

Để xảy ra những tồn tại, hạn chế như trên, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch nhận thấy có một phần trách nhiệm chủ yếu sau:

- Chưa thực sự kiên quyết trong việc xử lý các sai phạm trong phạm vi, quyền hạn của mình; Chưa tham mưu kịp thời, kiên quyết cho các cấp có thẩm quyền xử lý những sai phạm có tính chất phức tạp đã xảy ra tại di tích.

- Hiệu quả công việc tham mưu, giám sát, thực hiện của đội ngũ cán bộ công chức, viên chức chưa cao; bởi đây là lĩnh vực khó, phức tạp, mang tính chuyên môn cao, không có quy chuẩn, có nhiều vấn đề tồn tại do lịch sử để lại; cán bộ công chức, viên chức chưa nắm bắt được hết, trình độ chuyên môn hạn chế; do đó, dẫn tới việc thực hiện nhiệm vụ tham mưu có lúc chưa kịp thời, nhanh chóng giải quyết những vấn đề tồn tại ở cơ sở.

- Tiềm năng du lịch di sản văn hóa của Thanh Hóa rất lớn; tuy nhiên, do còn nhiều hạn chế, Ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch chưa tìm được biện pháp hữu hiệu để khai thác có hiệu quả thế mạnh của các di sản văn hóa (kể cả di sản vật thể và phi vật thể), phục vụ du khách du lịch. Mặc dù đây là lĩnh vực cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa Ngành Văn hóa - Du lịch với các ngành chức năng, đặc biệt là các cấp chính quyền địa phương, nhưng việc thu hút du khách đến với di sản văn hóa, ngành Văn hóa vẫn phải chịu trách nhiệm chính trong việc hướng dẫn, tham mưu tạo nên cơ sở vững chắc để khai thác có hiệu quả.

2. Nhiệm vụ:

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch sẽ tiếp tục tham mưu, đề xuất với các cấp có thẩm quyền xem xét, giải quyết các nội dung chủ yếu, như:

- Tuyên truyền sâu rộng nhằm nâng cao ý thức, trách nhiệm trong quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di di tích; coi việc bảo tồn và phát huy giá trị di tích, di sản văn hoá là nhiệm vụ thường xuyên của các cấp uỷ Đảng, chính quyền, đoàn thể, của mọi tổ chức và các tầng lớp nhân dân.

- Tổ chức các hội nghị, lớp tập huấn cho các đối tượng làm công tác quản lý, bảo vệ di sản văn hóa vật thể và phi vật thể của các xã, phường, huyện, thị xã, thành phố, đặc biệt là thủ từ, sư trụ trì... để phổ biến các quy định của pháp luật về di sản văn hóa; Đào tạo, xây dựng đội ngũ cán bộ của ngành có phẩm chất chính trị, trí tuệ, năng lực và có chuyên môn sâu trong công tác quản lý, bảo vệ di sản văn hóa.

- Xem xét, đề nghị cấp có thẩm quyền tiếp tục bố trí vốn để thực hiện tu bổ, phục hồi các di tích đã được đầu tư nhưng chưa hoàn chỉnh như: Di tích Thành

Nhà Hồ, di tích lịch sử và kiến trúc nghệ thuật Lam Kinh, di tích LSVH và kiến trúc nghệ thuật Bà Triệu, Di chỉ khảo cổ Hang Con Moong và các di tích phụ cận, Lăng miếu Triệu Tường...; Tham mưu, đề xuất với các cấp có thẩm quyền nâng tổng mức đầu tư, hỗ trợ chống xuống cấp các di tích trên địa bàn tỉnh.

- Lập và trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch tổng thể di tích Quốc gia đặc biệt Hang Con Moong, huyện Thạch Thành, tỉnh Thanh Hoá;

- Tham mưu cho cấp có thẩm quyền tạo cơ chế, chính sách trong việc thu hút, kêu gọi, vận động các tổ chức, cá nhân có đủ điều kiện, năng lực tham gia bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích và khai thác phát huy giá trị di tích theo hình thức xã hội hoá, đối tác công tư.

- Rà soát, tham mưu cho các cấp có thẩm quyền bố trí đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng đối với lực lượng các bộ làm công tác quản lý, công tác chuyên môn từ cấp tỉnh đến cơ sở; đặc biệt là phải kiện toàn lại các Ban quản lý di tích ở các địa phương (*theo Quy định quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa được ban hành kèm theo Quyết định số 2060/2013/QĐ-UBND ngày 17/6/2013 của Ủy ban nhân dân tỉnh Thanh Hóa; Văn bản số 2946/BVHTTDL-DSVH ngày 27/8/2014 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về việc kiện toàn bộ máy quản lý di tích...*) để làm tốt công tác tham mưu, hướng dẫn, tổ chức thực hiện việc bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích nói chung, tu bổ chống xuống cấp di tích nói riêng, di sản văn hoá nói chung.

- Tăng cường hơn nữa việc quản lý, giám sát và xử lý sai phạm trong công tác bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp di tích; Kịp thời nắm bắt thông tin, đề xuất của địa phương và có biện pháp, hướng dẫn về chuyên môn để triển khai thực hiện bảo quản, tu bổ, phục hồi, chống xuống cấp di tích theo đúng quy định của pháp luật, góp phần gìn giữ và phát huy các giá trị di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh

3. Các giải pháp:

- Đề nghị các địa phương có di tích nghiên cứu, đề xuất cấp có thẩm quyền cho lập “Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi hệ thống di tích” và “Quy hoạch tổng thể bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích” trên địa bàn địa phương để làm cơ sở để quản lý, bảo vệ di tích; làm cơ sở lập các dự án đầu tư, kêu gọi các tổ chức, doanh nghiệp và cá nhân quan tâm tham gia đầu tư bảo tồn, tu bổ, phục hồi và khai thác, phát huy giá trị di tích; tạo điều kiện phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. (Hiện nay, trên địa bàn tỉnh mới được Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hoá phê duyệt chủ trương lập quy hoạch hệ thống di tích, gồm: Thành phố Thanh Hoá và Thị xã Sầm Sơn).

- Đề nghị các Bộ, Ngành có liên quan ưu tiên bố trí vốn để tỉnh Thanh Hóa triển khai, hoàn thành các dự án thành phần thuộc các quy hoạch (Quy hoạch tổng thể bảo tồn, phát huy giá trị di tích Thành Nhà Hồ và vùng phụ cận gắn với phát triển du lịch; Quy hoạch tổng thể bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị Khu di tích lịch sử văn hoá Hàm Rồng, Thanh Hoá) theo đúng tiến độ đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định số 1316/QĐ-TTg ngày 12/8/2015 và Quyết định số 396/QĐ-TTg ngày 05/03/2013.

- Đề nghị các cấp đầu tư chỉ xem xét, phê duyệt chủ trương đầu tư dự án khi xác định được rõ nguồn và phải bố trí đủ nguồn vốn thực hiện các dự án bảo quản, tu bổ phục hồi di tích trọng điểm của tỉnh của địa phương theo quyết định phê duyệt; Việc phê duyệt kinh phí hỗ trợ tu bổ chống xuống cấp di tích phải sát với tình hình thực tế, khả năng huy động của từng di tích và cam kết của Chủ đầu tư, không để việc tu bổ chống xuống cấp di tích bị kéo dài do thiếu vốn.

- Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền quảng bá, giới thiệu tiềm năng, cơ hội đầu tư, hợp tác của du lịch Thanh Hóa ở các thị trường thông qua ứng dụng công nghệ thông tin hiện đại trong đó tập trung giới thiệu về tiềm năng du lịch, các điểm du lịch mới, các di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh, các lễ hội truyền thống của tỉnh, nhằm tạo ấn tượng đẹp về du lịch Thanh Hoá với du khách;

- Tạo dựng những ấn phẩm tuyên truyền về du lịch gắn với di tích, tập trung tuyên truyền nâng cao nhận thức của người dân trong việc tự giác bảo vệ cảnh quan, môi trường di tích phục vụ du lịch;

- Xây dựng phong cách ứng xử văn minh, lịch sự, thân thiện, mến khách không chỉ đối với những người trực tiếp làm du lịch, mà còn đối với cả cộng đồng dân cư nơi có di tích.

4. Kiến nghị, đề xuất:

4.1. Kiến nghị chung: Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đề nghị Hội đồng nhân dân, UBND tỉnh và các ban, ngành chức năng:

- Tiếp tục duy trì chương trình hỗ trợ kinh phí tu bổ chống xuống cấp di tích của tỉnh, đồng thời tăng tổng mức hỗ trợ hàng năm nhằm kịp thời tu bổ chống xuống cấp cho các di tích.

- Tăng mức đầu tư cho công tác bảo tồn di sản văn hóa nói chung và bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích nói riêng; Giao các sở, ngành có liên quan tham mưu, bố trí đủ vốn để thực hiện các dự án bảo tồn, tu bổ, tôn tạo các di tích trọng điểm của tỉnh đã được phê duyệt.

- Chỉ đạo tiếp tục rà soát, hoàn thiện và ban hành các quy định về trách nhiệm, quyền hạn, quan hệ công tác cũng như cơ chế phối hợp, trách nhiệm giữa các cơ quan quản lý nhà nước về văn hóa với các cơ quan ban ngành, địa phương trong quản lý hoạt động bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa, khắc phục tình trạng chồng chéo chức năng hoặc lúng túng, buông lỏng quản lý di sản văn hóa.

- Ban hành cơ chế chính sách cụ thể trong việc thu hút đầu tư, quản lý, tu bổ, phục hồi và phát huy giá trị di tích.

- Có chính sách đào tạo nguồn nhân lực làm công tác quản lý, công tác chuyên môn tại các đơn vị sự nghiệp và phòng VH TT các huyện, thị xã, thành phố trên địa bàn tỉnh.

- Chỉ đạo các ban, ngành, đoàn thể và địa phương trong tỉnh tích cực phối hợp với ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch trong công tác thanh tra, kiểm tra để phát hiện, ngăn chặn và xử lý kịp thời, dứt điểm các tổ chức, cá nhân vi phạm trong việc đầu tư bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích; lợi dụng di sản văn hoá để trục lợi, hoạt

động mê tín dị đoan và thực hiện những hành vi trái pháp luật, trái với thuần phong, mỹ tục.

4.2. Kiến nghị, đề xuất với UBND tỉnh Thanh Hóa:

Nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả trong công tác quản lý, bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa nói chung và công tác bảo quản, tu bổ, phục hồi, chống xuống cấp di tích nói riêng, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch kính đề nghị Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa chỉ đạo, giao Chủ tịch UBND các huyện, thị xã, thành phố trên địa bàn tỉnh có di tích đã, đang thực và chuẩn bị thực hiện bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích thực hiện một số nội dung sau:

- Tăng cường công tác quản lý, chỉ đạo, hướng dẫn và giám sát các Chủ đầu tư được giao thực hiện bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh theo đúng quy hoạch (đối với các địa phương có quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt); - Sắp xếp, bố trí khu vực kinh doanh dịch vụ và bán các mặt hàng phải phù hợp, không để tình trạng bán hàng trong khu vực bảo vệ của di tích; đảm bảo an ninh, trật tự và vệ sinh môi trường, cảnh quan khu vực di tích (đối với những di tích không có quy hoạch).

- Giao các cơ quan chuyên môn có liên quan căn cứ hồ sơ thiết kế bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp trên địa bàn địa phương đã được cơ quan chuyên môn, cấp có thẩm quyền thẩm định, thỏa thuận, phê duyệt; Căn cứ các văn bản chỉ đạo, biên bản kiểm tra của các cơ quan chuyên môn cấp tỉnh, cấp huyện (đối với các di tích đã được chỉ ra có sai phạm) để chủ động rà soát, kiểm tra việc thực hiện bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp trên địa bàn địa phương. Phát hiện có sai phạm (như: thực hiện chưa đúng hoặc không đúng thiết kế được phê duyệt, chưa thực hiện khắc phục các sai phạm đã được chỉ ra) thì chỉ đạo, yêu cầu Chủ đầu tư phải khắc phục ngay.

- Chỉ đạo các Chủ đầu tư chỉ được lựa chọn đơn vị tư vấn, đơn vị thi công, đơn vị giám sát và chỉ huy trưởng công trình phục hồi, tôn tạo di tích có đủ điều kiện, năng lực theo đúng quy định tại Thông tư số 18/2012/TT-BVHTTDL ngày 28/12/2012 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch quy định chi tiết một số quy định về bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích và quy định của pháp luật có liên quan.

- Kiên quyết chỉ đạo thực hiện khắc phục những nội dung bảo quản, tu bổ, tôn tạo di tích không đúng hồ sơ thiết kế đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt; Chủ động tháo dỡ các hạng mục công trình bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp di tích khi chưa được cơ quan chuyên môn, cấp có thẩm quyền thẩm định, thỏa thuận và phê duyệt theo quy định của pháp luật.

- Có hình thức xử lý kỷ luật đối với người đứng đầu tổ chức, cá nhân được giao: Quản lý, thực hiện việc bảo quản, tu bổ, phục hồi và chống xuống cấp di tích nhưng đã để xảy ra sai phạm (không thực hiện đúng với thiết kế được cơ quan chuyên môn, cấp có thẩm quyền thẩm định, thỏa thuận và phê duyệt); Tổ chức, quản lý các hoạt động dịch vụ tại di tích không đúng quy định.

- Xác định cụ thể vai trò, trách nhiệm và nâng cao vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy đảng, chính quyền, đoàn thể của địa phương trong công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa trên địa bàn.

- Kiên quyết đưa ra khỏi di tích những đồ thờ, biểu tượng, linh vật, hiện vật không có trong hồ sơ xếp hạng di tích, không được cơ quan chuyên môn, cấp có thẩm quyền cho phép. Chỉ tiếp nhận công trình, đồ thờ do các tổ chức, cá nhân, du khách thập phương cung tiến cho di tích theo đúng thiết kế đã được cơ quan chuyên môn, cấp có thẩm quyền thẩm định, thỏa thuận, phê duyệt theo quy định;

- Căn cứ Quy định quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa ban hành kèm theo Quyết định số 2060/2013/QĐ-UBND ngày 17/6/2013 của UBND tỉnh Thanh Hóa thực hiện kiện toàn, thành lập các ban quản lý di tích trên địa bàn địa phương theo quy định; xây dựng và ban hành quy chế hoạt động của các Ban quản lý di tích (Quy chế hoạt động phải quy định cụ thể trách nhiệm, cơ chế chính sách cho từng cá nhân trong việc quản lý, tham gia quản lý bảo vệ, phát huy giá trị di tích; quy định tiêu chí lựa chọn người có đủ khả năng trực tiếp trông coi, quản lý, bảo vệ di tích; quy định việc quản lý, sử dụng các nguồn thu từ di tích,...); không để xảy ra tình trạng di tích không có người quản lý hoặc tổ chức, cá nhân tự quản lý mà không tuân thủ, chịu sự quản lý, giám sát của chính quyền và các cơ quan chuyên môn.

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch xin báo cáo kết quả thực hiện và giải trình về các nội dung chất vấn tại Kỳ họp thứ 2 HĐND tỉnh khóa XVII; kính mong nhận được sự quan tâm, chỉ đạo của Hội đồng nhân dân và UBND tỉnh Thanh Hóa./.

Nơi nhận:

- Như trên (để báo cáo);
- Bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch HĐND tỉnh (để B/c);
- Chủ tịch UBND tỉnh (để B/c);
- Các PCT HĐND tỉnh (để B/c);
- Ban VHXXH, HĐND tỉnh (để B/c);
- Ông Phạm Đăng Quyền- PCT UBND tỉnh (để B/c);
- Văn phòng: Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh (để B/c);
- Giám đốc và các PGĐ Sở VH,TT&DL;
- Lưu: VT, DSVH.

GIÁM ĐỐC

Phạm Duy Phương